

ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΣΤΗ ΒΟΡΕΙΑ ΚΕΑ

Διαδρομή 1: «Λέων»

Ιουλίδα - Λέων - Δοσωνάρι - Κοκκίνους - Διασέλλι - Οτζιάς

Διαδρομή που συνδυάζει κατά τρόπο έξοχο το φυσικό με το ιστορικό τοπίο του νησιού. Βγαίνοντας ο περιηγητής από την ανατολική έξοδο της Χώρας, συναντά στο δρόμο του μικρές διακλαδώσεις προς τις κοντινές πηγές. Μέσα από ιδιαίτερου κάλλους τοπίο, η διαδρομή οδηγεί στον αρχαϊκό Λέοντα. Στην όλη ζωγραφική εικόνα κυριαρχεί η βαθειά καταπράσινη ρεματιά, με περιβόλια περιστοιχισμένα από αρχαία δομικά κατάλοιπα. Στα δυτικά εκτείνεται πανοραμικά το μνημειακό αρχιτεκτονικό σύνολο του χωραΐτικου οικισμού. Επόμενος σταθμός είναι το «χοροστάσι» και η βρύση του Βενιαμίν.

Το λιθόστρωτο κατηφορίζει στο *Δοσωνάρι*, ανάμεσα σε πυκνή βλάστηση από βελανιδιές, αμυγδαλιές, ασφεντάμους κ.ά., περνά μπροστά από το κτήμα και την «αποθήκη Λαζαρίδη», όπου υπάρχουν ενσωματωμένα τα κατάλοιπα αρχαίου ορθογώνιου πύργου, και φτάνει σε μικρό πλάτωμα, τα Καμπιά. Η πορεία συνεχίζεται παράλληλα σε χαράδρα, με ρεματιά άγριας ομορφιάς. Μετά τη θέση Κοκκίνους, το μονοπάτι συναντά τα πρώτα σπίτια και τις αγροικίες του *Οτζιά*. Με τελευταίο σταθμό το Διασέλλι, όπου ρέει η ομώνυμη πηγή, η διαδρομή συνεχίζεται στην κοιλάδα και ολοκληρώνεται στην αμμώδη ακτή του *Οτζιά*.

Διαδρομή 2: «Έλιξος»

Ιουλίδα - Ρούκουνας - Κώμη - Άγιος Κωνσταντίνος - Μυλοπόταμος - Φλέα - [Κορησία]

Ξεκινώντας από το Κάστρο της Ιουλίδας, ο περιηγητής κατηφορίζει ανάμεσα στα κατάλοιπα του αρχαίου τείχους προς τη ρεματιά. Η πορεία συνεχίζεται πλαγιά-πλαγιά στη μακριά ράχη του *Ρούκουνα* και συναντά αρχαία πηγή, το

Πηγαδάκι. Το μονοπάτι οδηγεί κατηφορικά στην κοιλάδα της *Κώμης* και κατόπιν «σκαρφαλώνει» με ελιγμούς μέχρι τον επαρχιακό δρόμο Ιουλίδας-Κορησίας. Η διαδρομή συνεχίζεται στον λιθόστρωτο δρόμο προς τον Μυλοπόταμο, συναντώντας τον ναΐσκο και τη νεοκλασική κρήνη του *Αγίου Κωνσταντίνου*. Πρόκειται για τμήμα του παλαιού δρόμου Κορησίας - Ιουλίδας, ταυτισμένου με τμήμα της αντίστοιχης αρχαίας οδού και ανασκευασμένου κατά τα πρώτα μετεπαναστατικά χρόνια.

Στον *Μυλοπόταμο*, ο πεζοπόρος έχει εναλλακτική δυνατότητα εισόδου στην περιοχή της Φλέας ή εξόδου στον ασφαλτόδρομο, με τελικό προορισμό την *Κορησία*.

Η πρώτη επιλογή οδηγεί στην κατάφυτη ρεματιά του Μυλοποτάμου. Ο χείμαρρος τροφοδοτούσε 13 υδρομύλους, 11 από τους οποίους σώζονται στις όχθες του. Πρόκειται για μνημειακό σύνολο προβιομηχανικής τεχνολογίας, που η δομή και το λειτουργικό του σύστημα εντυπωσιάζει. Στη διαδρομή συναντώνται κατά τόπους κατάλοιπα δομικού υλικού σε αρχαία άνητρα καλλιέργειας. Κατάληξη την πλούσια σε νερό πηγή της *Φλέας*.

Διαδρομή 4: «Δρύς»

Μονή Επισκοπής - Σωτήρα - Περαμεριά - Τρία Μαδερικά - Συκαμιά

Πορεία μέσα από το βορειοανατολικό τμήμα του νησιού, με διέλευση από πυκνότερα τμήματα του δρυοδάσους της Κέας (βασιλική βελανιδιά - *Quercus Aegilops*). Αφετηρία της διαδρομής είναι η *Μονή Επισκοπής*, σημαντικό βυζαντινό μνημείο του νησιού, με δομικό υλικό από όλες τις ιστορικές περιόδους ενσωματωμένο στο ναό και στα προσκτίσματά του.

Κυριαρχεί το στοιχείο της ορεινής πλούσιας βλάστησης, μοναδικής στα δεδομένα των Κυκλάδων. Με πρώτο σταθμό την εντυπωσιακή πηγή και τα περιβόλια στη *Σωτήρα*, η πορεία διασχίζει τον διάσπαρτο αγροτικό οικισμό της *Περαμεριάς*. Στη συνέχεια κατηφορίζει σε άδενδρο βραχώδες τοπίο, με στάση στην ιστορική τοποθεσία και πηγή *Τρία Μαδερικά*. Η κατάληξη στον

ήσυχο όρμο της *Συκαμιάς* γίνεται με διαρκείς ελιγμούς, σε απότομη βουνοπλαγιά.

Στην περιοχή *Μεσαριάς*, η διαδρομή συνδέεται με την επόμενη («*Αρισταίος*»), με ειδική σήμανση, δίνοντας τη δυνατότητα διαφοροποίησης του προορισμού του περιηγητή.

ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΚΕΑ

Διαδρομή 3: «Αρισταίος»

Ιουλίδα - Μεσαριά - Προφήτης Ηλίας - Αστρά - Ελληνικά - Άγιος Συμεών - Καρθαία

Πρόκειται για τη μεγαλύτερη διαδρομή του Δικτύου, που κινείται στην καρδιά της τζιιώτικης ενδοχώρας. Συνδέει την Ιουλίδα με την αρχαία Καρθαία (Πόλες) και αντιστοιχεί στο μεγάλο μέρος της στον αρχαίο δρόμο Ιουλίδας - Καρθαίας. Διασχίζει το δάσος βασιλικής βελανιδιάς στον *Προφήτη Ηλία*, ψηλότερο σημείο του νησιού, και τους διάσπαρτους παραδοσιακούς οικισμούς της υπαίθρου, συναντώντας πηγές, περιβόλια, ιστορικά ξωκκλήσια, αρχαία κτιριακά κατάλοιπα. Χαρακτηριστικά της πορείας είναι η διέλευση υπό σκιάν από το μνημειακού χαρακτήρα λιθόστρωτο στον Προφήτη Ηλία και από τις βρύσες στη *Μεσαριά* και στ' *Αστρά*. Στα *Ελληνικά*, τυπικό δείγμα τζιιώτικου αγροτικού οικισμού με άθικτα σχεδόν τα αρχιτεκτονικά του χαρακτηριστικά, ο χώρος αποπνέει παντού ιστορικότητα: οι πηγές και οι ναοί του Ταξιάρχη και των Αγίων Αναργύρων (χτισμένων σε βάσεις αρχαίων ιερών), τα ξωκκλήσια του Αγίου Νικολάου (με μεταβυζαντινές τοιχογραφίες) και του Αγίου Στεφάνου κ.ά.

Μετά τη διέλευσή της από τον οικισμό του *Αγίου Συμεών*, η διαδρομή συνεχίζεται πάνω ακριβώς στις λίθινες βάσεις υποστήριξης της αρχαίας οδού Ιουλίδας - Καρθαίας, λαξευμένης στις υπώρειες του βουνού Καύκασος. Καταλήγει στον αρχαιολογικό χώρο και την ακτή της *Καρθαίας* (παραλία Μεγάλες Πόλες).

Η πορεία σε τρία τμήματά της συμπίπτει με τον επαρχιακό δρόμο Ιουλίδας - Ελληνικών - Αγίου Συμεών (που αντικαθιστά στα σημεία αυτά τον παλιό λιθόστρωτο δρόμο).

Η διαδρομή λειτουργεί και τμηματικά, με αφετηρία ή προορισμό της έναν από τους ενδιάμεσους σταθμούς - οικισμούς (Αστρά, Ελληνικά, Άγιος Συμεών), στους οποίους υπάρχει και οδική πρόσβαση.

Διαδρομή 8: «Σείριος»

Ελληνικά - Χούχλη - Βρύσες - Άγιος Φίλιππος - Άγιος Συμεών

Η διαδρομή αυτή έχει δύο εναλλακτικές δυνατότητες καθόδου: από τον οικισμό *Ελληνικά* ή από εκείνον του *Αγίου Συμεών*, με κοινούς προορισμούς τις Βρύσες και τον Άγιο Φίλιππο. Το δίκτυο στο περισσότερο μήκος του είναι λιθόστρωτο.

Κομβικό σημείο για τις δύο πορείες είναι η θέση *Βρύσες*. Εκεί ενώνονται σε μία, με κατάληξη την ακτή Αγίου Φιλίππου. Η περιοχή διέλευσης συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις χαρακτηρισμού της ως ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. Αξιοσημείωτα της καθοδικής διαδρομής:

- Από *Ελληνικά* - σωζόμενο τμήμα αρχαίου πύργου και σύγχρονης του αγροτικής εγκατάστασης στη θέση *Χούχλη*, το πέρασμα από το πνιγμένο στη βλάστηση Βρυσόρρεμα.
- Η κάθοδος από τον *Άγιο Συμεών* είναι συντομότερη. Εξαιρετικό ενδιαφέρον προξενεί στον οδοιπόρο η ιδιότυπη παρουσία του νερού στις Βρύσες αλλά και στην ευρύτερη περιοχή, η εικόνα των πολυπληθών πετρόχτιστων κατασκευών διέλευσης του νερού για την υποστήριξη των μικρών καλλιεργειών γύρω από τις πηγές (περιβόλια, οπωρώνες, αμυγδαλώνες), οι πρωτοφανείς κλίσεις που παρουσιάζει το κρημνώδες ανάγλυφο, η άθικτη από ξένες επεμβάσεις ακρογιαλιά του *Αγίου Φιλίππου*.

Διαδρομή 10: «Υδρούσα»

Ιουλίδα – Βρύση Βενιαμίν – Άγιος Δημήτριος – Σπαθί

Κατά την περιγραφή της διαδρομής «Λέων» (αριθ.1), αναφερθήκαμε στην πορεία από την Ιουλίδα και τη βρύση του Βενιαμίν, μέχρι το σημείο που αυτή διακλαδώνεται αριστερά προς Δοσωνάρι και δεξιά προς Σπαθί. Ακολουθώντας το μονοπάτι για το Σπαθί, μετά από λίγο συναντούμε το εκκλησάκι του Αγίου Δημητρίου. Σε απόσταση λίγων μέτρων από αυτό ξεκινάει το κατηφορικό μονοπάτι προς το ρέμα του Σπαθιού.

Λιθόστρωτο, περιποιημένο το μονοπάτι, το κατεβαίνομε χωρίς δυσκολία. Φτάνοντας στο ρέμα, η πυκνή βλάστηση από λυγαριές και πικροδάφνες συχνά δυσχεραίνει τη διέλευση. Δεξιά κι αριστερά του ρέματος υπάρχουν καλλιέργειες και ψηλά ο περιηγητής αντικρίζει τις νοτινές και βορνές (πλαγιές) κατά την τοπική διάλεκτο.

Στο τέλος του ρέματος απλώνεται η απέραντη παραλία του Σπαθιού, με θαυμάσια αμμουδιά και θάλασσα με κρυσταλλένια νερά. Ο νοτιοανατολικός προσανατολισμός της δίνει τη δυνατότητα της αυτοκάθαρσης, καθ' όσον οι βόρειοι άνεμοι που έρχονται από το ρέμα παρασύρουν στο πέλαγος οποιαδήποτε μόλυνση. Στην επιστροφή, μπορεί να χρησιμοποιηθεί μεταφορικό μέσο σε ένα χωματόδρομο λίγων χιλιομέτρων και κατόπιν στον επαρχιακό δρόμο.

Διαδρομή 11: «Ορκός»

Προφήτης Ηλίας - Λαούδη - Καμπούρη - Ορκός και Βελάδο - Γρίκου - Πηγή Γεραντώνη - Παναγιά του Γρίκου

Διαδρομή που πρόσφατα χαρακτηρίστηκε ως Πολιτιστικού Ενδιαφέροντος και που, ξεκινώντας από τον Προφήτη Ηλία, καταλήγει στον γραφικό όρμο του Ορκού. Την διαδρομή αυτή μπορεί ο περιηγητής να την ξεκινήσει και από την Ιουλίδα. Σ' αυτή την περίπτωση, η πορεία μέχρι τον Προφήτη Ηλία ταυτίζεται με τη Διαδρομή «Αρισταίος» (αρ. 3).

Από τον επαρχιακό δρόμο στο ύψος του *Προφήτη Ηλία*, η πορεία οδηγείται σε στενό χωματόδρομο, ο οποίος σε λίγο μετατρέπεται σε μονοπάτι. Στη συνέχεια, παίρνοντας μορφή λιθόστρωτου, η διαδρομή κατηφορίζει προς τη

ρεματιά μέσα σε πυκνή βλάστη από βελανιδιές και ασφεντάμους. Στο τελευταίο τμήμα της, η πορεία εισέρχεται στο ρέμα, τερματίζοντας στον *Ορκό*. Ωραία αμμουδιά με δένδρα, καθαρή θάλασσα και εξοχικές κατοικίες. Εδώ υπάρχουν παλαιά μεταλλεία σιδήρου με επισκέψιμες στοές. Η επιστροφή μπορεί να γίνει με αυτοκίνητο σε ένα αρκετά καλό δρόμο.

Στην ίδια διαδρομή και στην ευρύτερη εδαφική περιφέρεια «Βελάδο - Προφήτης Ηλίας» συμπεριλαμβάνεται ειδυλλιακός περίπατος, που οδηγεί από τον επαρχιακό δρόμο Ιουλίδας - Κάτω Μεριάς στην περιοχή *Βελάδο*. Εκεί συναντούμε εκκλησάκια, αγροτικές κατοικίες, αλλά και σύγχρονα εξοχικά σπίτια. Από τη θέση *Γρίκου*, η πορεία κατηφορίζει σε λιθόστρωτη «στενή» με τοίχους ξερολιθιάς δεξιά κι αριστερά. Μέσα σε δάσος από βελανιδιές κατεβαίνομε τα σκαλοπάτια, περνούμε πάνω από την παλιά πηγή «*Γεραντώνη*» και καταλήγομε στο γραφικό ξωκκλήσι της *Παναγιάς του Γρίκου*.

ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΚΕΑ: ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΤΗΣ ΚΑΡΘΑΙΑΣ

Στη νοτιοανατολική Κέα κυριαρχεί το λιθόστρωτο δίκτυο της Καρθαίας, εξαιρετικής ιστορικής-αρχαιολογικής και περιηγητικής σημασίας. Αντιστοιχεί γενικά στο αρχαίο οδικό δίκτυο της επικράτειας (*χώρας*) της Καρθαίας και σε πολλά σημεία διατηρούνται οι σύγχρονες του λιθοδομές. Το φυσικό και αγροτικό τοπίο έχει δεχθεί ελάχιστες σύγχρονες επεμβάσεις. Τρεις διαδρομές συνδέουν τους κατ' εξοχήν διάσπαρτους οικισμούς Κατωμεριά, Σταυρουδάκι και Χαβουνά, με την ευρύτερη περιοχή της Καρθαίας. Συνδεόμενες μεταξύ τους σε καίρια σημεία, οι διαδρομές αυτές συνιστούν το επί μέρους περιηγητικό δίκτυο της νοτιοανατολικής Κέας.

Ο αρχαιολογικός χώρος της Καρθαίας λειτουργεί σαν *προορισμός*, αλλά και αντίστροφα, σαν *αφετηρία* των τριών διαδρομών.

Διαδρομή 5

Κατωμεριά - Άγιος Γεώργιος - Πηγή Καλοδούκα - [Πηγή Βαθυποτάμου] - Καρθαία

Η διαδρομή συνδέει τον μεγαλύτερο διάσπαρτο οικισμό της Τζιάς, την *Κατωμεριά*, με τον ευρύτερο αρχαιολογικό χώρο της Καρθαίας. Στο μεγαλύτερο μέρος της είναι λιθόστρωτη, από το σημείο που βρίσκεται το ξωκκλήσι του *Αγίου Γεωργίου* μέχρι την Καρθαία. Σημαντικός σταθμός για τον περιηγητή είναι η *βρύση Καλοδούκα*, με αρχαία άνθηρα καλλιεργειών οι οποίες διατηρούνται μέχρι σήμερα. Η κατάληξη της διαδρομής είναι ο χώρος της αρχαίας πόλης από τη βόρεια πύλη του τείχους της.

Η ίδια διαδρομή περιλαμβάνει διακλάδωση προς τη *βρύση Βαθυποτάμου*, που περιστοιχίζεται από περιβόλια και οπωρώνες διαμορφωμένα με τον αυθεντικό παραδοσιακό τρόπο, εξαιρετικής αισθητικής.

Οι δύο αυτές κρήνες αντιστοιχούν στις 2 από τις 3 επιβεβαιωμένες αρχαίες πηγές τροφοδοσίας της πόλης της Καρθαίας.

Διαδρομή 6

Σταυρουδάκι - Χαρτσιδιό -[Πηγή Βαθυποτάμου]- Καρθαία

Ξεκινώντας από τον οικισμό *Σταυρουδάκι*, η διαδρομή είναι η συνηθέστερη για την πρόσβαση στον αρχαιολογικό χώρο της Καρθαίας. Αφού διασχίσει μικρό τμήμα μήκους 600 μέτρων χωμάτινου δρόμου, ο περιηγητής συναντά στη θέση *Χαρτσιδιό* το λιθόστρωτο μονοπάτι. Στην ίδια θέση διακρίνεται τμήμα κυκλικού πύργου των ελληνιστικών χρόνων, ενώ η περιοχή καλύπτεται από αραιή δενδρώδη βλάστηση (βελανιδιές). Το λιθόστρωτο, περνώντας πάνω από την *πηγή του Βαθυποτάμου*, καταλήγει στο ομώνυμο ρέμα, και από εκεί στην παραλία *Μικρές Πόλες (Καρθαία)*. Η διαδρομή συνδέεται με την προηγούμενη (αρ. 5: *Κατωμεριά - Βρύση Καλοδούκα - Βρύση Βαθυποτάμου*) στη θέση της πηγής Βαθυποτάμου.

Στο τμήμα της πορείας που διέρχεται μέσα από το ρέμα, ο περιηγητής κινείται σε εξαιρετικά υποβλητική ατμόσφαιρα, εξ αιτίας της παραποτάμιας

βλάστησης που το πλαισιώνει και της αρχαιοπρέπειας του τοπίου. Σημειώνουμε ενδεικτικά την ύπαρξη κατά μήκος της διαδρομής αρχαίου κρηναίου οικοδομήματος, την εμφάνιση των τειχών της αρχαίας πόλης στην παρακείμενη λοφοσειρά της Άσπρης Βίγλας, τη διαδοχική εμφάνιση οικοδομημάτων, κτισμένων με αρχαίο δομικό υλικό. Το φυσικό και ιστορικό τοπίο της διαδρομής είναι από τα σημαντικότερα σε ποικιλομορφία και ενδιαφέρον στις Κυκλάδες.

Διαδρομή 7

Χαβουνά - Άγιος Ταξιάρχης - Πηγαδάκι -[Καλησκιά]- Καρθαία

Με αφετηρία τον κατ' εξοχήν παραδοσιακό αγροτικό οικισμό της Κέας, τα *Χαβουνά*, όπου έχει επιβεβαιωθεί αντίστοιχος αρχαίος οικισμός, το λιθόστρωτο διασχίζει περιοχή με ευρύτατο οπτικό πεδίο προς τη θάλασσα. Το τοπίο χαρακτηρίζεται από ελάχιστες σύγχρονες επεμβάσεις. Σημαντικά σημεία για τον περιηγητή: το ξωκκλήσι του *Αγίου Ταξιάρχη*, το *Πηγαδάκι*, με εντυπωσιακά δείγματα μεγάλης αγροτικής εγκατάστασης κατά την αρχαιότητα, η κοντινή ιδιαίτερου ενδιαφέροντος παραλία της *Καλησκιάς*, στην οποία καταλήγει μικρή παράκαμψη του κυρίου μονοπατιού.

Η διαδρομή καταλήγει στο ρέμα του Βαθυποτάμου σε απόσταση 200 μέτρων από την ακτή της *Καρθαίας (Μικρές Πόλες)*. Το σημείο κατάληξης της, είναι αυτό της συμβολής της με τη διαδρομή αρ. 6: *Σταυρουδάκι - Χαρτσιδιό - Βαθυπόταμος - Αρχαία Καρθαία*.

ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΗ ΚΕΑ

Διαδρομή 9: «Άρτεμις»

**Ιουλίδα - Μύλοι -[Σταυρός]- Θόλος - Καλογεράδος - Αμαραθιά -
Ελληνικά - Άγιος Παντελεήμονας - Παναγία Λουτριανή**

Από την Ιουλίδα η πορεία ανηφορίζει στους *Μύλους*. Ακολουθώντας τις

πινακίδες, παίρνομε τον αγροτικό δρόμο για το Θόλο. Εκεί συναντούμε την ανακαινισμένη ιστορική εκκλησία του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου. Κατεβαίνοντας κατόπιν το σκαλωτό μονοπάτι, η πορεία οδηγεί στον *Καλογεράδο*, μια περιοχή κατάφυτη από βελανιδιές, αλλά και καρποφόρα δένδρα. Στον Καλογεράδο, ο περιηγητής μπορεί από την Ιουλίδα να φτάσει εναλλακτικά, ξεκινώντας από άλλη -δυτικότερη- θέση του βουνού των Μύλων, περνώντας μπροστά από το εκκλησάκι του Σταυρού.

Μέσα από τη ρεματιά, οδηγούμαστε στην περιοχή *Αμαραθιά*, από ένα καλής βατότητας μονοπάτι που διασχίζει πυκνό δάσος. Καταλήγοντας σε διασταύρωση με αγροτικό δρόμο, αν κατευθυνθούμε ανατολικά καταλήγομε στα *Ελληνικά*, όπου μπορούμε ή να επιστρέψομε στην Ιουλίδα με αυτοκίνητο, ή να συνεχίσομε στις διαδρομές αρ. 3 ή 8.

Αν αντίθετα, ο περιηγητής κατευθυνθεί δυτικά προς τον *Άγιο Παντελεήμονα*, μπορεί ν' ανέβει στην ομώνυμη Μονή με το μεταβυζαντινό καθολικό και να επισκεφθεί το Σύνθρονο του Αγίου Τιμοθέου με τις βυζαντινές τοιχογραφίες. Κατηφορίζοντας από το βουνό, η πορεία περνά από το παραδοσιακό ξωκκλήσι της Αγίας Ειρήνης. Στη συνέχεια, βαδίζοντας σε χωματόδρομο, η διαδρομή καταλήγει στην *Παναγία Λουτριανή*, στην αυλή της οποίας θα δούμε μαρμάρινο αρχαίο λουτρό.

Από τη Λουτριανή, η επιστροφή μπορεί να γίνει οδικά στην Ιουλίδα ή να πεζοπορικά προς την αντίθετη κατεύθυνση - αξιοποιώντας κάποια από τις εναλλακτικές περιπτώσεις.

Διαδρομή 12: «Ποιήεσσα»

Σκλαβονικόλα - Πανάχρα - Αγία Μαρίνα - Ποίσσες - Παραλία Ποισσών και Κατωμεριά - Πηγή Χιονάτου - Ποίσσες - Παραλία Ποισσών

Στη θέση *Σκλαβονικόλα*, από τον επαρχιακό δρόμο Ιουλίδας - Ποισσών, στρίβομε δεξιά και παίρνομε το χωματόδρομο προς Βρόσκοπο. Μετά από 1,5 περίπου χιλιόμετρο, συναντάμε αριστερά είσοδο στο μονοπάτι με την

πινακίδα Πανάχρα-Αγία Μαρίνα. Σε λίγη ώρα φθάνομε στον ερειπωμένο, αλλά αρκετά εντυπωσιακό αρχαίο (ελληνιστικό) Πύργο της *Πανάχρας*. Συνεχίζοντας στο ίδιο μονοπάτι, φθάνομε στον άλλο μεγαλύτερο Πύργο της *Αγίας Μαρίνας*, κλασικών-ελληνιστικών χρόνων, που στέκεται στο ύψος του παρά τους αιώνες, τους σεισμούς, τις επιδρομές και τις καταιγίδες που τον έχουν χτυπήσει. Δίπλα του βρίσκεται το κατάλευκο εκκλησάκι της Αγίας Μαρίνας, καθολικό παλαιάς μεταβυζαντινής Μονής. Σε μικρή απόσταση, ο περιηγητής συναντά την ομώνυμη πηγή με τρεχούμενο νερό, που φημολογείται ως το καλύτερο του νησιού.

Αφήνοντας πίσω μας τον Πύργο, η πορεία ακολουθεί στενό αγροτικό δρόμο, που μετά από λίγο, στη θέση «Κρεμαστή», μετατρέπεται στο κατηφορικό μονοπάτι προς Ποίσσεσ. Η διαδρομή είναι φανταστική, με άγρια ομορφιά, βαδίζοντας στη βραχώδη βουνοπλαγιά και αγναντεύοντας απέναντι τη γραφική περιοχή «Πλαγιά», πρίν καταλήξει στο ρέμα.

Με την κάθοδο στον κάμπο των *Ποισσών*, τον οδοιπόρο αποζημιώνει το ήρεμο τοπίο με τα περιβόλια, τα σπυροφόρα δένδρα και τα σπίτια των ντόπιων καλλιεργητών. Όμως η μεγαλύτερη απόλαυση είναι το κολύμπι στην *παραλία των Ποισσών* με τη βελούδινη αμμουδιά.

Στον ίδιο προορισμό καταλήγει κανείς άν, ξεκινώντας από τον Άγιο Νικόλαο της *Κατωμεριάς*, ακολουθήσει την υπέροχη σε θέα και κατάφυτη από δενδρώδη βλάστηση διαδρομή. Αφού περνά από την παλιά πηγή *Χιονάτου*, η πορεία καταλήγει στο μεγάλο ρέμα και από εκεί στην ακτή των Ποισσών. Η εναλλακτική αυτή διαδρομή ενώνεται με την προηγούμενη στο μεγάλο ρέμα, σε απόσταση 2 χιλιομέτρων από την παραλία.

Στοιχεία διαδρομής 9

Απόσταση: 9.000 μ.

Διάρκεια: 3 ώρες (Ιουλίδα - Λουτριάνη)

Στοιχεία διαδρομής 10

Απόσταση: 5.800 μ.

Διάρκεια: 1.45´

Στοιχεία διαδρομής 11

Α´ διαδρομή

Απόσταση: 4.200 μ.

Διάρκεια: 1.10´

Β´ διαδρομή

Απόσταση: 1.900 μ.

Διάρκεια: 40´

Στοιχεία διαδρομής 12

Α´ διαδρομή

Απόσταση: 5.500 μ.

Διάρκεια: περίπου 1.50´

Β´ διαδρομή

Απόσταση: 4.700 μ.

Διάρκεια: περίπου 1.30´

Περιγραφή – Φωτογραφίες – Στοιχεία πεδίου:

Τάσος Αναστασίου

Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου

Τμήμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Κυκλάδων

Δράσεις Πολιτισμού